

Praksa Evropskog suda za ljudska prava od 6. i 8.10.2026. godine¹

Kulići protiv Albanije (br. 35801/23), 6.10.2026. godine

Povreda člana 6. Ek (pristup sudu)

Podnosilac predstavke je Albert Kulići, državljanin Albanije.

G. Kulići, koji je tužilac, se 2020. godine prijavio na konkurs za poziciju rukovodioca tužilaštva. Na tu poziciju je Visoko tužilačko vijeće (VTV) na kraju imenovalo drugog kandidata, koji je tokom postupka odabira ostvario najveći broj bodova. G. Kulići je pokrenuo postupak pred Upravnim apelacionim sudom, tvrdeći da izabrani kandidat ne posjeduje potrebno radno iskustvo i rukovodeće vještine, te osporavajući metodologiju bodovanja.

Upravni sud je 2022. godine odbacio njegovu tužbu zbog nedostatka aktivne legitimacije. Odluku Upravnog suda potvrdio je Vrhovni sud, a Ustavni sud je odbacio prigovor podnosioca predstavke ocijenivši da se njime ne pokreću nikakva ustavnopravna pitanja.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje / pristup sudu) Evropske konvencije, g. Kulići se žali na odbacivanje svog prigovora zbog nedostatka aktivne legitimacije.

Evropski sud je istakao važnost koju instrumenti Vijeća Evrope pridaju procesnoj pravičnosti u slučajevima koji uključuju karijeru tužilaca (vidi Gloveli, § 59 sa dodatnim referencama, i Guðmundur Andri Ástráðsson protiv Islanda [VV], br. [26374/18](#), §§ 207, 215 i 226-27, 1. decembar 2020).

Imajući to na umu, Evropski sud je smatrao da je time što je odbacio tužbu podnosioca predstavke na odluku VTV-a u pogledu svih aspekata koji se odnose na ocjenjivanje i bodovanje njegovog protivkandidata, Upravni apelacioni sud narušio samu suštinu njegovog prava na pristup sudu. Vlada nije dovoljno dokazala postojanje ozbiljnih razloga koji opravdavaju isključenje pristupa sudu, posebno imajući u vidu da su odluke koje se tiču karijera nosilaca pravosudne funkcije direktno povezane sa garancijama nezavisnosti i povjerenja javnosti u pravosudni sistem.

Evropski sud je zaključio da je utvrđivanje da podnosilac predstavke nema pravni osnov za osporavanje bitnih aspekata postupka unapređenja narušilo samu suštinu njegovog prava na pristup sudu. Shodno tome, došlo je do kršenja člana 6. stav 1. Konvencije.

Réka Kiss i drugi protiv Mađarske (br. 8412/23 i 33159/23), 6.10.2026. godine

Povreda člana 11. Ek

Podnosioci predstavke su Réka Kiss i Beáta Kiss-Berta, državljanke Mađarske, te dvije mađarske organizacije: Sindikat prosvjetnih radnika (Pedagógusok Szakszervezete) i Demokratski sindikat prosvjetnih radnika (Pedagógusok Demokratikus Szakszervezete). Gospođa Kiss i gospođa Kiss-Berta u relevantnom periodu su radile kao nastavnice.

¹ Informacije su pripremljene u saradnji između Ustavnog suda Bosne i Hercegovine i Odjela za sudsku dokumentaciju i edukaciju Sekretarijata Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine. Iste su informativnog karaktera i ne obavezuju Sud.

Predmet se odnosi na prigovore podnositelaca predstavke u vezi zakona usvojenog u maju 2022. godine, kojim je propisan minimalni nivo usluga koji se mora pružati u sektoru javnog obrazovanja tokom štrajka. U septembru 2022. godine gđa Kiss podnijela je ustavnu žalbu, tvrdeći da su određene odredbe zakona neustavne, jer definišu minimalne usluge na nesrazmjerno širok način, čime onemogućavaju održavanje bilo kakvog štrajka. Njena predstavka proglašena je nedopuštenom uz obrazloženje da ona nije bila direktno pogođena predmetnim odredbama. U novembru 2022. godine, gđa Kiss-Berta i dvije organizacije podnositeljice predstavke podnijele su ustavnu žalbu, tvrdeći da Zakon nije u skladu s pravom na štrajk prema mađarskom zakonodavstvu. Žalba je odbačena uz obrazloženje da je o tom pitanju već odlučeno.

Pozivajući se na član 11. (sloboda okupljanja i udruživanja), svi podnosioci predstavke prigovarali su da je usvajanje Zakona iz 2022. godine povrijedilo njihovo pravo na slobodu okupljanja.

Evropski sud je istakao da država nije uspjela dokazati da je zakonodavac nastojao postići pravičnu ravnotežu između suprotstavljenih interesa. Takođe tužena država nije ukazala ni na kakva druga djelotvorna alternativna sredstva ili zaštitne mehanizme, bilo da su oni uvedeni osporenim zakonodavstvom ili su na drugi način stavljeni na raspolaganje podnosiocima predstavke, a koji bi bili osmišljeni s ciljem da se nastavnicima pruži odgovarajuća kompenzacija za ograničenja njihovog prava na štrajk.

*Evropski sud je istakao da su države ugovornice u načelu slobodne odlučiti koje mjere žele poduzeti kako bi osigurale poštovanje člana 11., pod uslovom da time osiguraju da sindikalna sloboda ne izgubi svoju suštinu uslijed bilo kakvih nametnutih ograničenja (vidjeti, između ostalog, *Norveška konfederacija sindikata (LO) i Norveški sindikat transportnih radnika (NTF) protiv Norveške*, br. [45487/17](#), § 94, 10. juni 2021.).*

Međutim, u ovom predmetu Evropski sud je zaključio da je tužena država prekoračila marginu slobodne procjene koja joj je u ovom slučaju bila na raspolaganju. Shodno tome, miješanje nije bilo neophodno u demokratskom društvu u smislu člana 11. stav 2. Konvencije.

Pavlović protiv Srbije (br. 42160/21), 6.10.2026. godine

Povreda člana 8. Ek

Navodi u vezi sa povredom člana 14. Ek odbačeni kao neosnovani

Podnositelj predstavke je Robert Pavlović, državljaniin Srbije. Pripadnik je romske etničke grupe.

Predmet se odnosi na napad na njega dok je bio dijete i na istragu o njegovim navodima o zlostavljanju. U julu 2016. godine, g. Pavlovića, koji je tada imao devet godina, napao je nepoznati muškarac ispred zgrade opštinske uprave. Pokrenut je krivični postupak, a kao osumnjičeni identifikovan je pravnik zaposlen u opštini. U oktobru 2016. godine tužilaštvo je odlučilo da odloži krivični postupak protiv osumnjičenog pod uslovom da uplati doprinos državnom fondu za pomoć nastradalima u poplavama (što je poznato kao princip oportuniteta). On je to učinio, te je krivični postupak protiv njega obustavljen.

U 2021. godini Ustavni sud je naložio isplatu 300 eura g. Pavloviću na ime naknade nematerijalne štete. Iako je utvrdio da je načelo oportuniteta u skladu s Ustavom, takođe je zaključio da djeca kao ranjiva grupa, zahtijevaju posebnu zaštitu, te da je odluka o obustavi krivičnog postupka povrijedila prava gospodina Pavlovića. Gospodinu Pavloviću i njegovoj

sestri naknadno je u parničnom postupku dosuđen iznos od po 850 eura, ali su njihovi navodi o diskriminaciji odbačeni.

Pozivajući se na članove 3. (zabrana nehumanog i ponižavajućeg postupanja) i 14. (zabrana diskriminacije), te na član 1. Protokola br. 12 (opća zabrana diskriminacije), gospodin Pavlović se žali da nije provedena djelotvorna istraga o napadu, te da je bio izložen diskriminaciji.

Uzimajući u obzir posebne okolnosti ovog slučaja i ranija utvrđenja da su vlasti trebale obezbjediti krivični odgovor na napad, te da nisu ispunili svoju pozitivnu obavezu u tom pogledu, Evropski sud je smatrao da se kršenje člana 8. u ovom slučaju ne može ispraviti samo dodjelom naknade podnosiocu predstavke, koja je, u svakom slučaju, bila znatno manja od iznosa koje je Sud dodijelio u drugim slučajevima koji su uključivali nedostatke u istrazi (vidi, na primjer, Isaković Vidović protiv Srbije, br. [41694/07](#), 1. juli 2014, u kojem je Sud utvrdio kršenje člana 8. Konvencije i dodijelio 3.000 EUR u vezi sa nematerijalnom štetom).

Stoga, iako Evropski sud može prihvatiti da je Ustavni sud suštinski priznao povredu prava podnosioca predstavke navedenih u članu 8. Konvencije, ne može zaključiti da su vlasti pružile pravnu zaštitu koja bi se mogla smatrati prikladnom i dovoljnom za ispravljanje povrede prava podnosioca predstavke na nacionalnom nivou. Evropski sud smatra da mjere koje su poduzele domaće vlasti nisu ispunile zahtjev za dovoljnim pravnim lijekom utvrđenim u njegovoj sudskoj praksi (uporedi Biba, citirano gore, § 77). Iz toga slijedi da podnosilac predstavke i dalje može tvrditi da je žrtva prekršaja na koji se žali.

U vezi sa navodima o povredi prava na zabranu diskriminacije Evropski sud je priznao težak položaj Roma u Srbiji, ali je smatrao da su tvrdnje podnosioca previše općenite i nejasne. Nema konkretnih elemenata koji dokazuju da su napad, istraga ili obustava krivičnog postupka bili motivisani diskriminacijom.

Makovac i Latin protiv Slovenije (br. 15525/23 i 15532/23), 6.10.2026. godine

Nema povrede člana 6. st. 1. i 3. tačke (b) i (d) (pravo na pravično suđenje) Ek u odnosu na gđu Makovac

Povreda člana 6. st. 1. i 3. tačke (b) Ek u odnosu na g. Latina

Podnosioci predstavke su Franka Makovac i Michael Latin, državljani Hrvatske, rođeni 1974. odnosno 1985. godine. Oboje žive u Savudriji u Hrvatskoj. Njihove predstavke dio su grupe od više od 800 predstavlki protiv Slovenije.

Podnosioci predstavke bave se komercijalnim ribolovom. Slovenačke vlasti su im 2018. i 2020. godine izrekle novčane kazne: gospođi Makovac zbog nezakonitog prelaska granice, a gospodinu Latinu zbog obavljanja komercijalnog ribolova u slovenačkim vodama bez potrebne dozvole i zbog nepostupanja po nalogu inspektora za ribarstvo da zaustavi plovilo. Predmet se odnosi na njihove prigovore u vezi s navodnom nepravilnošću postupaka koji su protiv njih vođeni.

Pozivajući se na član 6. st. 1. i 3. (pravo na pravično suđenje), podnosioci predstavke prigovaraju tome što nije održana usmena rasprava, iako odustajanje od usmene rasprave nije bilo opravdano. Takođe navode da nisu imali mogućnost da ispituju svjedoke protiv njih, kao ni svjedoke koji su svjedočili u njihovu korist. Pored toga, prigovaraju da nisu bili obaviješteni o pojedinim dokazima na kojima su se zasnivali optužbe i naknadne odluke o njihovoj krivici, zbog čega nisu bili u mogućnosti da djelotvorno pripreme i iznesu svoju odbranu.

Evropski sud utvrdio je da je postupanje slovenačkih sudova, koji su osudili gđu Makovac bez održavanja usmene rasprave, bilo opravdano. Njena se osuda temeljila, između ostalog, na fotografijama dviju prepoznatljivih osoba, što je ona mogla osporiti. S druge strane, osuda g. Latina temeljila se na njegovoj identifikaciji od strane inspektora ribarstva, te na neodređenim objavama na društvenim mrežama. Usmena rasprava bila bi ključna kako bi se ti dokazi podvrgnuli provjeri.

U odnosu na drugog podnositelja, Michaela Latina, Evropski sud je utvrdio povredu člana 6. st. 1. i 3. (b) Konvencije. Utvrdio je da je njegova osuda bila utemeljena na neposrednim opažanjima ribarskog inspektora. U takvim okolnostima Evropski sud je zaključio da je usmena rasprava bila nužna kako bi se mogla provjeriti vjerodostojnost neposrednih opažanja službene osobe i kako bi sud mogao neposredno ocijeniti dokaze na kojima se temeljila osuda. Sud je također utvrdio da g. Latin nije mogao učinkovito pripremiti svoju odbranu jer određeni dokazi nisu bili dovoljno precizno navedeni, niti pravovremeno predloženi.

U odnosu na prvu podnositeljicu, gđu Franku Makovac, Evropski sud nije utvrdio povredu člana 6. st. 1. i 3. (b) i (d) Konvencije. Sud je uzeo u obzir različite činjenične okolnosti njenog predmeta. Utvrdio je da su se u spisu nalazile radarske snimke i fotografije na kojima su se mogle prepoznati osobe, a Makovac je bila obaviještena da se njena identifikacija temelji na ličnom opažanju policijskog službenika, te fotografskom i videosnimljenom materijalu. Navedeni materijal nalazio se u spisu kojem je imala pristup, a bila je zastupana po advokatu. Sud je također utvrdio da tokom domaćeg postupka nije izriekom osporila da se ona nalazi na fotografijama. U tim okolnostima Evropski sud je ocijenio da je prvostepeni sud mogao, vodeći računa o učinkovitosti i ekonomičnosti postupka, odlučiti bez održavanja usmene rasprave. Sud je također zaključio da nije bilo povrede prava na ispitivanje svjedoka, jer je gđa Makovac njihovo saslušanje pred domaćim sudom tražila radi utvrđivanja okolnosti vezanih uz prisutnost i postupanje hrvatskog policijskog plovila, a ne radi utvrđivanja njene identifikacije.

Müyesser Uğur protiv Turske (br. 45738/22), 6.10.2026. godine

Povreda člana 10. Ek

Podnositeljica predstavke je Müyesser Uğur, državljanka Turske, rođena 1963. godine i živi u Ankari. Ona je istraživačka novinarka.

Predmet se odnosi na pritvor gospođe Uğur prije suđenja, koji je trajao gotovo pet mjeseci tokom 2020. godine, zbog optužbi za odavanje povjerljivih informacija koje se odnose na sigurnost države. Ona je na informativnoj internet stranici *odatv.com* objavila šest članaka u kojima je kritikovala upućivanje turskih vojnika u Libiju 2019. godine, nakon sklapanja vojnog sporazuma između dvije vlade. U jednom od članaka navela je ime turskog komandanta određenog za koordinaciju vojne operacije u Libiji, kao i pojedinosti o njegovoj vojnoj karijeri, području iz kojeg potiče i njegovom poznavanju jezika. Prema posljednjim dostupnim informacijama, krivični postupak protiv gospođe Uğur još uvijek je u toku.

Pozivajući se na član 5. (pravo na slobodu i sigurnost) i član 10. (sloboda izražavanja), ona prigovara da su razlozi za određivanje pritvora prije suđenja bili povezani s njenim novinarskim tekstovima i telefonskim razgovorima s novinarskim izvorom. Takođe tvrdi da su sudovi prilikom odlučivanja trebali uzeti u obzir slobodu medija, imajući u vidu da otkrivanje određenih državnih tajni ima značajnu ulogu u demokratskom društvu.

Sud prihvata da, iako je osporavani članak, čitan u cjelini, doprinio debati o pitanju od javnog interesa, otkrivanje identiteta komandanta moglo je prouzrokovati "znatnu štetu" nacionalnoj sigurnosti i uticati na sigurnost te osobe. Ipak, domaće vlasti nisu procijenile smetnje na koje se žalilo u svjetlu svih relevantnih okolnosti slučaja. Posebno, nisu adekvatno ispitali doprinos članka debati o pitanju od javnog interesa, niti pravilno procijenili rizike koji navodno proizlaze iz otkrivanja identiteta komandanta.

Još važnije, Evropski sud je pridao posebnu težinu prirodi i strogoći mjere koja se nameće podnositeljici predstavke. Njen pritvor koji je trajao skoro pet mjeseci predstavljao je posebno ozbiljno ometanje ostvarivanja slobode izražavanja i mogao je izazvati značajan efekat zastrašivanja na novinarsku aktivnost. U ovim okolnostima, Evropski sud je smatrao da je narušena pravična ravnoteža između zaštite interesa nacionalne sigurnosti i prava podnosioca zahtjeva na slobodu izražavanja. Utvrdio je kršenje člana 10. Evropske konvencije.

U vezi sa navodima podnositeljice predstavke u vezi sa povredom člana 5. Ek, Evropski sud je naveo da je pritvor podnositeljice predstavke proizašao direktno iz ostvarivanja njenog prava na slobodu izražavanja. U ovim okolnostima i uzimajući u obzir svoj zaključak o kršenju člana 10. Konvencije, Evropski sud je smatrao da je već riješio glavno pravno pitanje postavljeno u predstavci. Stoga je utvrdio da nema potrebe ispitivati meritum žalbe prema članu 5. Evropske konvencije.

Vidberg protiv Francuske (br. 39092/21), 8.10.2026. godine

Nema kršenja člana 2. Ek

Nema kršenja člana 6. stav 1. Ek

Nema kršenja člana 14. u vezi sa članom 6. stav 1. Ek

Podnositeljica predstavke je Fabienne Vidberg, državljanka Francuske, rođena 1976. godine i živi u Strazburu, Francuska. Njen suprug, profesionalni vojnik upućen na misiju u inostranstvu u francuskoj vojnoj bazi u Libanu, izvršio je samoubistvo 4. jula 2014. godine.

Predmet se odnosi na odbijanje francuskih vlasti da pokrenu sudsku istragu o okolnostima smrti supruga podnositeljice predstavke, nakon što je ona podnijela krivičnu prijavu i zatražila da u postupku učestvuje kao građanska stranka. Kao razlog za odbijanje navedeno je da samo javni tužilac može pokrenuti krivični postupak u vezi s djelima koja vojna lica počinu u vršenju svojih dužnosti u inostranstvu.

Pozivajući se na član 2. (pravo na život), podnositeljica predstavke navodi da su odredbe člana 698-2 Zakona o krivičnom postupku, kojima je pravo na pokretanje krivičnog postupka ograničeno na javno tužilaštvo, onemogućile sprovođenje djelotvorne istrage o okolnostima smrti njenog supruga.

Pozivajući se na član 6. stav 1. (pravo na pravično suđenje), podnositeljica takođe tvrdi da joj je, zbog ograničenja u pogledu pokretanja krivičnog postupka propisanog članom 698-2 Zakona o krivičnom postupku, bilo uskraćeno djelotvorno pravo na pristup sudu.

Pozivajući se na član 14. (zabrana diskriminacije) u vezi sa članom 6. stav 1, podnositeljica prigovara da joj nije omogućeno isto pravo pristupa sudu koje imaju žrtve krivičnih djela koja počinu vojna lica u Francuskoj ili civilni u inostranstvu.